

HE 109/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025

Valtiovarainvaliokunnan maatalousjaoston asiantuntijakuuleminen 23.10.2024

Asia: HE 41/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024
teema: Talousarvioesitys PL 30 kalatalous

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto valtion talousarviosta vuodelle 2025. Toteamme kalatalouden osalta seuraavaa:

Vuoden 2025 talousarvion yleisperusteluissa sanotaan, että talous- ja työllisyyskasvun vauhdittaminen on tärkein keino julkisen talouden vakauttamiseksi. Talouskasvua vauhditetaan parantamalla reilua kilpailua, tekemällä merkittävät panostukset TKI-toimintaan, nostamalla osaamistasoa ja kehittämällä työmarkkinoita. Työllisyys- ja kasvutoimilla tavoitellaan 100 000 uutta työllistä.

Suomen tulevaisuuteen vaikuttaa turvallisuutta ja huoltovarmuutta uhkaava Venäjän Ukrainaan kohdistama hyökkäyssota. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan perustehtävät ruokaturvan ja elinkeinojen kilpailukyvyyn varmistamisessa korostuvat jatkossa.

Petteri Orpon hallitusohjelmassa todetaan, että ruuantuotanto on maatalouden tärkein tehtävä ja huoltovarmuuden perusta. Kotimaisen kalan kulutusta, saatavuutta ja vientiä lisätään keventämällä kalankasvatukseen liittyvää luvitusta ja säätelyä. Lisäksi ollaan jatkamassa kotimaisen kalan edistämishjelmaa ja vesiviljelystrategian toimeenpanoa.

Suomen Kalankasvattajaliitto antaa tukensa näille tavoitteille. Toimialallamme on kyky parantaa Suomen ruokaomavaraisuutta ja tarjota uusia työpaikkoja. Kalaa kasvattavia yrityksiä oli Suomessa vuonna 2023 217 kpl. Suurin osa kalanpoikasista kasvatetaan sisämaassa, suurin osa ruokakalasta merialueilla. Kalankasvattajat tuottivat vuonna 2023 myyntiin 15,2 miljoonaa kiloa ruokakalaa, josta suurin osa oli kirjolohta. Ruokakalat tuotannon arvo oli 93 miljoonaa euroa. Kalaa kasvatetaan myös istutettavaksi luonnonvesiin. Kalanpoikasia, vastakuoriutuneet pois lukien, tuotettiin istutuksiin ja jatkokasvatukseen yhteensä noin 43 miljoonaa yksilöä.

Suomalaiset haluavat syödä tutkimusten mukaan enemmän kotimaista kalaa. Tällä hetkellä kuluttajien käyttämästä kalasta alle viidesosa on kotimaista. Syynä on kotimaisen kalan riittämätön tarjonta.

Ruuaksi tuotettujen lohikalojen kysyntä on maailmalla hyvä. Venäjälle ja Valko-Venäjälle suuntautuneen viennin päätyttyä, korvaavia markkinoita suomalaisille yrityksille on löytynyt mm. Puolasta ja Baltiasta. Toimialan näkemys vientimahdollisuuksista on kasvava.

Kalankasvatuksen ympäristövaikutus syntyy kalaruokinnan ravinnepäästöistä eli fosforista ja typestä. Toimiala on tehnyt vuosikymmenten ajan määrätietoista työtä kalanrehun kehittämisessä ja ruokintatekniikoissa. Työ näkyy. Kalankasvatuksen osuus Suomen ravinnekuormituksesta Itämereen on vain noin 1 prosenttia. Suomessa kasvatettu kirjolohi ja siika ovatkin WWF:n suosittelemia kalalajeja.

Kalankasvatus on Suomessa kannattavaa liiketoimintaa ja kasvattajat ovat valmiita investoimaan uusiin laitoksiin, jos toimialalle saadaan lisää ympäristölupia. Vuoden 2024 aikana kasvatetun kalan tuotantomäärä on kääntynyt nousuun. Kalankasvatuksen edistäminen edellyttää hyvien hallitusohjelmakirjausten toteuttamista lainsäädännössä ja kaikilla viranomaistasoilla.

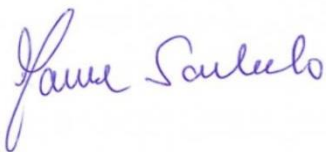
Suomen Kalankasvattajaliitto tekee työtä kilpailukykyisen, kannustavan ja vastuullisen kalankasvatusalan puolesta. Tavoitteenamme on voimassa olevan vesiviljelystrategian mukaisesti kolminkertaistaa tuotanto Suomessa vuoteen 2035 mennessä. Vahvistuva kalankasvatus tuo satoja uusia työpaikkoja ja toimeentuloa alueille, missä uusien työpaikkojen syntyminen muille aloille on haastavaa.

Kalankasvattajat ovat volyymiltaan elinkeinokalatalouden suurin toimija. Kotimaisen kalan tarjonnan määrää kuluttajille ei saada merkittävästi parannettua ilman lisäpanostusta kalankasvatukseen. Suomen Kalankasvattajaliitto kiinnittää huomiota siihen, että toimialalle myönnettiin viime vuonna kalatalouden edistämisvaroja. Tätä kautta olemme saaneet resurssia jäsenyritystemme osaamistason nostamiseen, koulutukseen, viestintään ja viennin edistämiseen. Tätä kehitystyötä on tärkeää jatkaa, jotta voimassa olevan vesiviljelystrategian ja kotimaisen kalan edistämishjelman tavoitteet voidaan saavuttaa.

Toimintamme keskeinen tavoite on edistää suomalaista kalataloutta vastuullisella elinkeinopainotuksella. Viennin edistämisessä keskeisessä roolissa on yhteistyömme muiden Pohjoismaiden tuottajajärjestöjen ja Euroopan vesiviljelijöiden liiton (FEAP) kanssa.

Esitämme, että Suomen Kalankasvattajaliitolle myönnetään yleisavustusta valtion vuoden 2025 talousarviossa.

Suomen Kalankasvattajaliitto ry

Janne Sankelo,
toimitusjohtaja
janne.sankelo@kalankasvatus.fi
050 512 0519